

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1Tdo/70/2025
Identifikačné číslo spisu:	6924010389
Dátum vydania rozhodnutia:	04.02.2026
Meno a priezvisko:	JUDr. Martin Bargel
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2026:6924010389.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Martina Bargela a sudcov JUDr. Patrika Príbelského, PhD. a JUDr. Emila Klemaniča na neverejnom zasadnutí konanom 4. februára 2026 v Bratislave s následným verejným vyhlásením rozsudku, v trestnej veci obvineného F. K. pre zločin porušovania domovej slobody podľa § 194 ods. 1, ods. 2 písm. a), ods. 3 písm. a) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. e) Trestného zákona a § 139 ods. 1 písm. e) Trestného zákona, o dovolaní obvineného podanom proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici, sp. zn. 5To/118/2024, zo 14. januára 2025

rozhodol:

I. Podľa § 386 ods. 1 Trestného poriadku z dôvodu uvedeného v ustanovení § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici, sp. zn. 5To/118/2024, zo 14. januára 2025

bol porušený zákon

v ustanoveniach § 2 ods. 12 Trestného poriadku, § 119 ods. 3 Trestného poriadku, § 168 ods. 1 Trestného poriadku, § 272 ods. 3 Trestného poriadku a § 321 ods. 1 písm. d), písm. e), ods. 3 Trestného poriadku v neprospech obvineného F. K.

II. Podľa § 386 ods. 2 Trestného poriadku zrušuje rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici, sp. zn. 5To/118/2024, zo 14. januára 2025.

Zrušuje aj ďalšie rozhodnutia na zrušené rozhodnutia obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad.

III. Podľa § 388 ods. 1 Trestného poriadku prikazuje Krajskému súdu v Banskej Bystrici, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

Odôvodnenie

Rozsudkom Okresného súdu Rimavská Sobota, sp. zn. 26T/14/2024, zo 4. novembra 2024 v spojení s

rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici, sp. zn. 5To/118/2024, zo 14. januára 2025 bol obvinený F. K. uznaný za vinného zo spáchania prečinu porušovania domovej slobody podľa § 194 ods. 1, ods. 2 písm. a) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. e) Trestného zákona na skutkovom základe uvedenom vo výrokovej časti rozsudku krajského súdu. Za to bol obvinenému F. K. podľa § 194 ods. 2 Trestného zákona uložený trest odňatia slobody vo výmere 1 (jeden) rok, pričom podľa § 51 ods. 1 Trestného zákona s použitím § 49 ods. 1 písm. a) Trestného zákona mu bol výkon trestu odňatia slobody podmienenčne odložený a súčasne mu bol uložený probačný dohľad nad jeho správaním v skúšobnej dobe. Podľa § 51 ods. 2 Trestného zákona súd obvinenému ustanovil skúšobnú dobu vo výmere 14 (štrnásť) mesiacov, podľa § 51 ods. 2, ods. 4 písm. d) Trestného zákona mu ďalej uložil povinnosť nahradiť v skúšobnej dobe škodu a podľa § 73 ods. 2 písm. c) Trestného zákona mu taktiež uložil ochranné ambulantné protitoxikomanické liečenie a podľa § 287 ods. 1 Trestného poriadku obvinenému uložil povinnosť nahradiť poškodenému B. S. škodu vo výške 170 (stosedemdesiat) eur.

Proti rozsudku krajského súdu podal obvinený v súčinnosti s ustanoveným obhajcom dovolanie s poukazom na dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku [zásadným spôsobom bolo porušené právo obvineného na obhajobu] a § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku [rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom].

Obvinený v dovolaní uviedol, že rozhodnutie krajského súdu považuje za nesprávne - nezákonné, jednostranne zaujaté a nespravodlivé. Podľa jeho názoru mu súd nedovolil preukázať nezákonné konanie orgánov činných v trestnom konaní, a to konkrétne z jeho strany žiadanými hláseniami z OO PZ Revúca, ako aj z OR PZ v Revúcej. Týmito hláseniami bolo jeho zámerom preukázať nezákonné nadobudnutie dôkazov, porušenie jeho domovej slobody, nezákonnosť domovej prehliadky, nezákonné zadržanie, vypočúvanie a zaobchádzanie s ním ako s obvineným, ako aj nezákonný odber vzoriek z úst, odtlačkov prstov a nezákonné fotografovanie. Podľa obvineného skutok jemu kladený za vinu nemohol vykonať, pretože mu v tom bránili jeho zdravotné a telesné postihnutia. V tejto súvislosti požiadal, aby sa k tejto námietke vyjadril znalec, čomu nebolo v priebehu prípravného, ani súdneho konania vyhovené. Ďalej podotkol, že súd mu neuznal ani spochybnenie svedkov, pričom podľa jeho názoru sa orgány činné v trestnom konaní a poškodený radili a dohovárali, koho označiť za páchatel'a. Poznamenal tiež, že v konaní boli vykonané účelové a nepravdivé znalecké posudky. Všetky tieto pochybenia vedú obvineného k záveru, že konajúce súdy nezaujímal skutková podstata pri rozhodovaní o jeho vine.

Dovolanie obvineného doplnil jeho ustanovený obhajca nasledovne:

„Z obsahu dovolania je zrejmé, že ním odsúdený napáda rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici, sp. zn. 5To/118/2024 zo 14.01.2025 ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo z dôvodu, že rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli vykonané zákonným spôsobom. Namietka tiež, že napadnuté rozhodnutie vychádza zo skutkového stavu, ktorý bol na základe vykonaných dôkazov v podstatných okolnostiach nesprávne zistený a pri zisťovaní skutkového stavu boli závažným spôsobom porušené ustanovenia, ktorými sa má zabezpečiť objasnenie veci. Zvýrazňuje, že napadnutým rozsudkom odvolacieho súdu a konaním, ktoré mu predchádzalo bol porušený zákon v jeho neprospech. V tejto súvislosti poukázal najmä na nezákonný postup orgánov činných v trestnom konaní pri domovej prehliadke, pri jeho zadržaní a následnom predvedení na políciu, nezákonný výsluch ako obvineného, nezákonné zaistenie kamerového záznamu, neakceptovanie jeho zdravotného stavu, vylučujúceho spáchanie skutku a v tejto súvislosti zamietnutie jeho návrhu na príbratie znalca, účelové a nepodložené znalecké posudky z odboru psychiatrie a v neposlednom rade neakceptovanie jeho návrhov na doplnenie dokazovania vyžiadaním si zdravotnej dokumentácie na poškodenie ruky, výsluchom neurologičky MUDr. Z., výsluchom príslušníkov PZ, ktorý u neho vykonali prehliadku garáže a domu bez príslušného povolenia a nezákonne ho zadržali a predviedli na políciu. Preto dovolanie odsúdeného, označeného ako „mimoriadne“ akcentuje jednak dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku [...] Je možné dať za pravdu odsúdenému, pokiaľ sa domáhal, aby súd výsluchmi príslušníkov PZ, preveril jeho tvrdenie, že títo mali vykonať nezákonnú prehliadku garáže a rodinného domu a následne ho zadržať a predviesť na útvar PZ. Od zákonnosti prvotných úkonov sa totiž odvíja ďalší zákonný priebeh prípravného konania a naň nadväzujúce súdne konanie.

Pre objektívne zistenie skutočného stavu veci bolo povinnosťou orgánov činných v trestnom konaní

vysporiadať sa aj s tvrdením odsúdeného, že pre zdravotné postihnutie ruky by nebol schopný predmetnú krádež uskutočniť. Pokiaľ súd tento návrh odmietol len s poukazom na to, že odsúdený napriek prísľubu ohľadne poškodenej ruky zdravotnú dokumentáciu nedoložil, postupoval v rozpore s ustanovením § 2 ods. 6 Trestného poriadku, podľa ktorého orgány činné v trestnom konaní a súdy postupujú z úradnej povinnosti, ale tiež ustanovením § 2 ods. 10 Trestného poriadku, vrátane povinnosti postupovať tak, aby bol zistený skutkový stav veci a s rovnakou starostlivosťou objasňovať okolnosti svedčiace proti, ako aj v prospech obvineného. Z dôkazov založených v trestnom spise je nepochybné, že odsúdený bol psychiatrický pacient, utrpel v minulosti úraz hlavy s post traumatickým následkom, avizoval, že má výpadky pamäti, vypadnú mu mená, čísla, dátumy, veľa vecí. Uvedené zistenia zakladajú pochybnosti o jeho spôsobilosti sa náležite a kvalifikovane obhajovať a zakladajú nutnosť mať v zmysle ustanovenia § 37 ods. 2 Trestného poriadku už v prípravnom konaní, najneskôr však v rámci súdneho konania obhajcu. Pokiaľ teda, napriek splneniu zákonných podmienok, odsúdenému obhajoba nebola zabezpečená, je to dovolací dôvod aj podľa ustanovenia § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.“

Vzhľadom na uvedené navrhol, aby dovolací súd zrušil rozsudok odvolacieho súdu a rozsudok súdu prvého stupňa a prikázal súdu prvého stupňa, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prejednal a rozhodol.

K dovolaniu obvineného sa vyjadril prokurátor, ktorý uviedol v podstate nasledovné:

„Všetky [...] uvedené okolnosti okrem započítania času, keď mal byť tzv. právoplatne uznaný za vinného v trestnom rozkaze tvorili súčasť obhajoby obvineného už v prípravnom konaní ako i na hlavnom pojednávaní a v konaní pred odvolacím súdom. Na nezákonné získanie kamerového záznamu, ktorý ho mal usvedčovať zo spáchania trestného činu, už poukazoval v prípravnom konaní a nie je mu možné vysvetliť, že kamerový záznam bol získaný riadnym procesným postupom príkazom prokurátora podľa § 91 ods. 1 písm. e) Trestného poriadku tak, ako to uvádza i okresný súd vo svojom rozsudku na jeho č. 1. 9 v 4. odseku, kde sa súd s touto jeho námietkou nezákonnosti vo vyšetrovaní vysporiadal tak, že uviedol, že tieto nepovažuje za relevantné, nakoľko nebola vykonaná žiadna domová prehliadka a nebol zaistený, ani vykonaný žiadny vecný dôkaz, ktorý by sa nachádzal v domácnosti obžalovaného. Rovnako sa súd nestotožnil ani s námietkou nezákonnosti dôkazu - videonahrávky z predajne C.-Z. F. z 22.07.2023, keďže videozáznam bol zabezpečený, a to vydaním príkazu na vydanie počítačových údajov prokurátorom z 27.07.2023 (č. 1. 155 - 156 spisu).

Pokiaľ ide o námietku hodnovernosti výpovede svedkýň z predajne C.-Z. v F., boli okresným súdom riadne vyhodnotené i tieto, keď uviedol, že svedkyne K. C. a P. F. pri rekognícii osôb spoznali obžalovaného a potvrdili, že táto istá osoba je zachytená na kamerovom zázname. Navyše túto skutočnosť potvrdzuje aj znalecký posudok znalca Doc. RNDr. Q., PhD. z odboru antropológie, ktorý potvrdil, že s vysokou pravdepodobnosťou na nahrávke sa jedná o osobu obžalovaného. Navyše krajský súd v odôvodnení svojho rozsudku na č. 1. 5 v odseku 5 sa vysporiadal taktiež s argumentáciou obžalovaného o nedôveryhodnosti svedkýň tak, že ich svedeckú výpoveď nemožno považovať za neveryhodnú, resp. nezákonnú vzhľadom na to, že mohli vypovedať len o skutočnostiach, ktoré videli na kamerovom zázname a posudzovali len skutočnosti, ktoré videli na kamerovom zázname. Pokiaľ ide o nezákonnosť uloženého ochranného liečenia, vysporiadal sa s jej uložením tak okresný ako i krajský súd, pričom krajský súd má za to, že okresný súd zrozumiteľným a jasným spôsobom odôvodnil, prečo vzal závery znaleckého posudku k liečbe toxikománie za relevantné a zároveň, prečo rozhodol o uložení ambulantnej protitoxikomanickej liečby. Okresný súd k tomu uviedol, že znalecký posudok vypracovaný znalkyňou MUDr. Z., PhD. potvrdil, že obžalovaný neurologicky vyšetrený nebol, nemá vážnu duševnú poruchu a lieky užíva bez predpisu od rodiny, čo mohlo spôsobiť takéto správanie a čo by vysvetľovalo, prečo si to nepamätá. Tieto skutočnosti potvrdzujú i vyjadrenia praktického lekára MUDr. C. a psychiatra MUDr. E., ktorí potvrdili, že nechodí k žiadnemu špecialistovi a nemá predpísané žiadne lieky.“

Prokurátor vzhľadom na to, že vyššie uvedené námietky obvineného smerujú len k tomu, aby boli vykonané dôkazy hodnotené inak, ako to je v rozsudkoch okresného súdu a krajského súdu, navrhol, aby dovolací súd dovolanie obvineného podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku odmietol.

Po doručení doplnenia dovolania ustanoveným obhajcom obvineného a ďalšieho podania obvineného prokurátor predložil súdu prvého stupňa doplnenie svojho vyjadrenia, v ktorom uviedol v zásade nasledovné skutočnosti:

„Pokiaľ nebolo zo strany súdu preverené jeho tvrdenie, že príslušníci PZ mali vykonať nezákonnú prehliadku garáže a rodinného domu a následne ho zadržať a obviňovať, k tomuto je potrebné z mojej strany uviesť, že žiadna domová prehliadka sa u odsúdeného v jeho obydli nevykonala a nebol preto dôvod vypočúvať policajtov, ktorí boli zrejme v obydli odsúdeného, ale ktorých tam tento sám dobrovoľne pustil. V tom čase totiž boli v dome aj viacerí jeho rodinní príslušníci a pokiaľ by nebol policajtom, ktorí preverovali trestné oznámenie poškodeného, sám dobrovoľne umožnil prístup, boli by protestovali viacerí, resp. by ich do obydli nebol pustili. Tvrdenie odsúdeného, že pre zdravotné postihnutie ruky by nebol schopný predmetnú krádež uskutočniť, je tiež len jeho obhajoba, ničím ani lekárskeym potvrdením, ani zdravotnou dokumentáciou, alebo nejakým iným listinným dôkazom nepodložil o aké zdravotné postihnutie ruky ide. Pokiaľ namietajú odsúdený, že už v prípravnom konaní, resp. najneskôr v konaní pred súdom mal mať obhajcu pre jeho zdravotný stav, bol psychiatrický pacient, utrpel úraz hlavy, má výpadky pamäte, zakladajú pochybnosti o jeho spôsobilosti sa náležite a kvalifikovane obhajovať, čím bolo porušené jeho právo na obhajobu, lebo mal mať obhajcu ustanoveného podľa § 37 ods. 2 Trestného poriadku, poukazujem na [...] znalecký posudok psychiatra, ktorý v znaleckom posudku neavizoval, nezistil žiadne duševné ochorenie alebo poruchu. Obvinený si mohol sám obhajcu zvoliť, čo však neurobil a OČTK a ani súdy i vzhľadom na spôsob obhajoby a vyjadrovania odsúdeného a na závery košтовaného znaleckého posudku nedospeli k záveru, že by mal mať obhajcu ustanoveného podľa § 37 ods. 2 Trestného poriadku.“

Prokurátor zotrval na svojom návrhu na rozhodnutie dovolacieho súdu prezentovanom v prvom vyjadrení k dovolaniu obvineného.

+ + +

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 377 Trestného poriadku) skúmal procesné podmienky na podanie dovolania a zistil, že dovolanie bolo podané proti prípustnému rozhodnutiu [§ 368 ods. 1, ods. 2 písm. h) Trestného poriadku], osobou oprávnenou na podanie dovolania [§ 369 ods. 2 písm. b) Trestného poriadku], v zákonnej lehote (§ 370 ods. 1 Trestného poriadku), na súde, ktorý rozhodol v prvom stupni (§ 370 ods. 3 Trestného poriadku), podané dovolanie spĺňa obligatórne náležitosti (§ 374 ods. 1, ods. 2 Trestného poriadku) a dospel k záveru, že dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku je splnený.

Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok, pričom nielen z označenia tohto opravného prostriedku ako mimoriadneho, ale predovšetkým zo samotnej úpravy dovolania v Trestnom poriadku je zjavné, že dovolanie nie je určené na nápravu akýchkoľvek pochybení súdov, ale len tých najzávažnejších - mimoriadnych - procesných a hmotnoprávných chýb. Tie sú ako dovolacie dôvody taxatívne uvedené v ustanovení § 371 ods. 1 Trestného poriadku.

V porovnaní s dôvodmi, ktoré opodstatňujú podanie odvolania, sú dovolacie dôvody koncipované podstatne užšie. Je tomu tak z dôvodu, že dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktorým bola vec právoplatne skončená. Predstavuje tak výnimočný prielom do inštitútu právoplatnosti, ktorý je zárukou stability právnych vzťahov a právnej istoty. Právoplatnosť súdneho rozhodnutia v sebe poníma jeho faktickú nezmeniteľnosť (formálna právoplatnosť) a záväznosť (materiálna právoplatnosť). Preto sú možnosti podania dovolania - vrátane dovolacích dôvodov - striktne obmedzené, aby sa potenciálne „širokým“ uplatnením tohto mimoriadneho opravného prostriedku nezakladala v rámci konania pred dovolacím súdom ďalšia riadna opravná inštancia a dovolanie nebolo chápané len ako ďalšie odvolanie. Pokiaľ by zákonodarca zamýšľal urobiť z najvyššieho súdu tretí stupeň s plnou jurisdikciou, nestanovil by katalóg dovolacích dôvodov.

V zmysle § 385 ods. 1 Trestného poriadku je dovolací súd viazaný dovolacími dôvodmi, ktoré sú v ňom uvedené. Táto viazanosť sa týka vymedzenia chýb napadnutého rozhodnutia a konania, ktoré mu predchádzalo (§ 374 ods. 1 Trestného poriadku) a nie právnych dôvodov dovolania v ňom uvedených v súlade s § 374 ods. 2 Trestného poriadku (R 120/2012-I). Z uvedeného je preto potrebné vyvodiť, a to aj s ohľadom na povahu dovolacieho konania, ktoré je ako návrhové konanie vždy podmienené návrhom oprávnenej osoby znalej práva - minister spravodlivosti, generálny prokurátor, obhajca v mene

obvineného, že najvyšší súd je viazaný podaným návrhom do takej miery, že v rámci prieskumu dodržiavania zákonnosti, nemôže ísť nad rámec návrhu a tam špecifikovaných dôvodov dovolania (§ 385 Trestného poriadku). V intenciách predloženej veci s poukazom na nie celkom jednoznačné podradenie jednotlivých námietok pod konkrétne dôvody dovolania najvyšší súd posúdil dovolanie podľa jeho obsahu a dospel k nasledovným záverom.

K dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

Podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak bolo zásadným spôsobom porušené právo obvineného na obhajobu.

Právo na obhajobu tak, ako je zakotvené v článku 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky, v článku 40 ods. 3 Listiny základných práv a slobôd i v článku 6 ods. 3 písm. b), písm. c), písm. d) Dohovoru a v neposlednom rade v ustanovení § 2 ods. 9 Trestného poriadku treba chápať ako vytvorenie podmienok pre úplné uplatnenie procesných práv obvineného a jeho obhajcu a zákonný postup pri reakcii orgánov, činných v trestnom konaní a súdu na uplatnenie každého obhajovacieho práva. Právo na obhajobu patrí k základným atribútom spravodlivého procesu, keďže zabezpečuje aj rovnosť zbraní medzi obvineným na jednej strane a prokurátorom na druhej strane. Zmyslom tohto práva je zaručiť ochranu zákonných záujmov a práv osoby, proti ktorej sa konanie vedie, pretože aj bezchybné rešpektovanie práva na obhajobu, je dôležitým predpokladom vydania zákonného a spravodlivého rozhodnutia.

Reagujúc na námietky dovolateľa ohľadne porušenia jeho obhajobných práv najvyšší súd dáva do pozornosti, že právu obvineného spočívajúcemu v možnosti navrhovať dôkazy zodpovedá paralelne existujúca povinnosť orgánov činných v trestnom konaní a súdu zaoberať sa každým dôkazným návrhom a najneskôr pred meritórnym rozhodnutím tomuto návrhu buď vyhovieť, alebo ho odmietnuť (§ 272 ods. 3 Trestného poriadku), prípadne rozhodnúť o tom, že sa ďalšie dôkazy vykonávať nebudú (§ 274 ods. 1 Trestného poriadku - prímerane pozri R 116/2014).

Pre posúdenie možnosti aplikácie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku je v tom-ktorom prípade dôležité zistenie, že sa konkrétny súd predloženým návrhom na doplnenie dokazovania zaoberal, avšak sa mu rozhodol z určitých dôvodov nevyhovieť. Je potrebné si uvedomiť, že súd nie je povinný vykonať dôkazy, ktoré strany nenavrhli a nemusí vykonať ani tie dôkazy, ktoré strany síce navrhli, ale súd ich nepovažuje za rozhodné a dôležité pre spravodlivé rozhodnutie (§ 272 ods. 3 Trestného poriadku, § 2 ods. 10 Trestného poriadku, § 2 ods. 11 Trestného poriadku) a napokon súd nemusí vykonať ani tie dôkazy, ktoré strany síce navrhli, ale „neskoro“ (§ 240 ods. 3 druhá veta Trestného poriadku), alebo neprejavili reálnu snahu o ich vykonanie (§ 240 ods. 4 tretia veta Trestného poriadku).

Nejde o porušenie práva na obhajobu, ak súd nevyhovie dôkazným návrhom obhajoby z dôvodu, že skutkový stav považuje za zistený v dostatočnom rozsahu pre rozhodnutie. Zároveň ale platí, že rozhodnutie súdu o odmietnutí návrhov na doplnenie dokazovania môže za istých okolností predstavovať porušenie práva na obhajobu - § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Stane sa tak vtedy, ak súd v uznesení o odmietnutí návrhov na doplnenie dokazovania podľa § 272 ods. 3 Trestného poriadku, (ktoré sa len vyhlási a zaznamená do zápisnice o hlavnom pojednávaní alebo verejnom zasadnutí a písomne nevyhotovuje), resp. minimálne v odsudzujúcom rozsudku v zmysle § 168 ods. 1 druhá veta Trestného poriadku, alebo v rozhodnutí odvolacieho súdu vo veci samej, nevysvetlí (neodôvodní) aspoň stručným, no zrozumiteľným a presvedčivým spôsobom nadbytočnosť a nepotrebnosť doplnenia dokazovania.

Pre bližšie vysvetlenie najvyšší súd poznamenáva, že právo na obhajobu je porušené predovšetkým v prípade existencie tzv. opomenutého dôkazu. Podľa doktríny opomenutých dôkazov je opomenutým predovšetkým taký dôkaz, ktorého vykonanie má pre posúdenie otázky viny zásadný význam, avšak vo veci rozhodujúci súd jeho vykonanie bez adekvátneho odôvodnenia odmietne, prípadne jeho vykonanie úplne opomenie bez akéhokoľvek odôvodnenia, čím v konečnom dôsledku dochádza k tomu, že vo vlastných rozhodovacích dôvodoch o ňom vo vzťahu k jeho odmietnutiu absentuje akákoľvek zmienka,

alebo zmienka je len okrajová a všeobecná, nezodpovedajúca povahe a závažnosti veci, resp. zákonným dôvodom na rozhodnutie o odmietnutí vykonania dokazovania.

Dovolací súd pripomína, že na podklade dovolacích námietok spadajúcich pod dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku nie je oprávnený skúmať hodnotenie dôkazov ako ani „kvalitatívnu správnosť“ úvah súdov nižších stupňov vo vzťahu k dostatočnosti dôkazného podkladu pre nimi vnímané zistenie skutkového stavu v miere spoľahlivej a obsahovo spôsobilej pre rozhodnutie vo veci samej. Dovolací súd rovnako nie je oprávnený (výnimku predstavuje procesná situácia, ak je dovolateľom minister spravodlivosti; viď § 371 ods. 3 Trestného poriadku) skúmať a meniť ani správnosť a úplnosť skutku zisteného práve na podklade už skôr vykonaného hodnotenia dôkazov, ktoré sa realizuje v konaní pred súdmi nižších stupňov.

Vychádzajúc z obsahu podaného dovolania a relevantných častí predloženého spisového materiálu najvyšší súd dáva do pozornosti, že dovolateľ napáda nevykonanie dokazovania súdom prvého stupňa v rozsahu jeho uplatnených návrhov:

- na výsluch príslušníkov OO PZ Revúca, resp. OR PZ v Revúcej;
- na vykonanie listinných dôkazov v podobe bližšie neurčených hlásení z OO PZ Revúca, resp. z OR PZ v Revúcej z 23. júla 2023;
- na vykonanie znaleckého dokazovania ohľadne jeho zdravotného stavu s osobitným zameraním na funkčnosť jeho hornej končatiny a jeho zdravotnej spôsobilosti vykonať skutok uvedený v obžalobe (č. l. 243 a č. l. 288 súdneho spisu).

Nahliadnutím do predloženého spisového materiálu najvyšší súd zistil, že súd prvého stupňa o nevykonaní vyššie uvedených dôkazov rozhodol na hlavnom pojednávaní konanom 4. novembra 2024 tak, že návrhy obvineného na vykonanie dôkazov podľa § 272 ods. 3 Trestného poriadku odmietol (č. l. 288 súdneho spisu). Predmetné odmietnutie návrhov obhajoby na vykonanie dokazovania súd prvého stupňa odôvodnil vo svojom rozsudku (str. 9 rozsudku súdu prvého stupňa), keď uviedol nasledovné:

„Súd nepovažoval namietané nedostatky vo vyšetrovaní za relevantné, nakoľko nebola vykonaná žiadna domová prehliadka a nebol zaistený ani vykonaný žiadny vecný dôkaz, ktorý by sa nachádzal v domácnosti obžalovaného. [...] Pokiaľ obžalovaný tvrdil, že pravú ruku má nevládnú, pri svojom výsluchu pred samosudcom dňa 9.9.2024 uviedol, že na túto okolnosť vie predložiť aj písomné dôkazy. Nakoľko žiadne takéto dôkazy nepredložil, túto okolnosť súd nepovažoval za preukázanú. Súd podľa § 272 ods. 3 Tr. poriadku odmietol dôkazné návrhy obžalovaného nad rámec dokazovania, nakoľko obžalovaný pri svojom výsluchu nepredložil žiadne zdravotné záznamy. Za nepodstatné súd považoval aj výpočet policajtov, ktorí mali osloviť obžalovaného v jeho domácnosti, keďže podľa obsahu spisu sa uňho domová prehliadka nevykonávala a neboli týmto spôsobom zabezpečené ani iné dôkazy, zákonnosť zabezpečenia ktorých by mohla byť eventuálne spochybňovaná.“

Berúc do úvahy vyššie citované časti odôvodnenia rozsudku súdu prvého stupňa nemožno konštatovať, že by výsluchy príslušníkov OO PZ Revúca a OR PZ v Revúcej, resp. listinné dôkazy - hlásení týchto príslušníkov z 23. júla 2023 boli tzv. opomenutými dôkazmi vo význame dôkazov, ktoré by konajúce súdy napriek návrhom obhajoby ignorovali alebo odmietli bez toho, aby svoje rozhodnutie adekvátne odôvodnili. Naopak z obsahu spisu je zrejmé, že právo dovolateľa na riadne a presvedčivé odôvodnenie nadbytočností a nepotrebnosti ním navrhovaného dokazovania zostalo v dôsledku vyššie citovaného odôvodnenia aplikácie § 272 ods. 3 Trestného poriadku zachované v dostatočnej miere. Dovolací súd bez toho, aby skúmal kvalitatívnu správnosť úvah súdov nižších stupňov preto uzatvára, že odmietnutím týchto návrhov obvineného na vykonanie dokazovania k porušeniu jeho práva na obhajobu nedošlo.

Čo sa týka ďalšieho návrhu obvineného vykonať znalecké dokazovanie ohľadne jeho zdravotného stavu, pozornosti najvyššieho súdu neuniklo, že dovolateľ tento návrh zopakoval aj v odvolaní proti rozsudku okresného súdu, keď výslovne navrhol doplnenie dokazovania v tomto smere. Nad rámec konania pred súdom prvého stupňa v odvolacom konaní taktiež predložil lekársku správu MUDr. B. a posudok Sociálnej poisťovne týkajúci sa jeho miery poklesu vykonávať zárobkovú činnosť (75 %), resp. obsahujúci výpočet chorôb, ktorými má údajne trpieť (porovnaj č. l. 311 a nasl. súdneho spisu).

Napriek popísanej procesnej aktivite obvineného sa krajský súd k dotknutému návrhu na doplnenie dokazovania na verejnom zasadnutí a ani v napadnutom rozsudku nijakým spôsobom nevyjadril a na obvineným predložené listinné dokumenty nereflektoval.

Zohľadňujúc obsah predloženého spisového materiálu a po osobitnom preskúmaní napadnutých rozsudkov najvyšší súd konštatuje, že súdy nižších stupňov návrh obvineného na vykonanie znaleckého dokazovania ohľadne jeho zdravotného stavu odmietli vykonať bez toho, aby sa s ním riadne vysporiadali. Dovolací súd preto dáva za pravdu obvinenému, že súdy nezabezpečili jeho právo na obhajobu v rozsahu garantovanom ustanoveniami Trestného poriadku, Ústavy Slovenskej republiky a Dohovoru. Pre bližšie ozrejenie záveru o porušení obhajobných práv obvineného najvyšší súd dáva do pozornosti nasledovné úvahy.

Súd prvého stupňa k tvrdeniam obvineného ohľadne jeho zlého zdravotného stavu uviedol len to, že obvinený nepredložil v priebehu konania žiadne zdravotné záznamy, a preto túto okolnosť považoval za nepreukázanú (str. 9 rozsudku súdu prvého stupňa). Takéto odôvodnenie nezodpovedá § 272 ods. 3 Trestného poriadku, podľa ktorého sú dôvodmi na odmietnutie vykonania navrhovaného dokazovania nadbytočnosť alebo nepotrebnosť, čo však zo strany súdu prvého stupňa nebolo ani len konštatované. Odôvodnenie rozsudku súdu prvého stupňa v časti týkajúcej sa odmietnutia návrhu obvineného na vykonanie znaleckého dokazovania ohľadne jeho zdravotného stavu je preto nedostatočné a z hľadiska zachovania práva obvineného na obhajobu neudržateľné.

Porušenie obhajobných práv obvineného v konaní pred súdom prvého stupňa nebolo odstránené ani v odvolacom konaní. Možno dokonca konštatovať, že počas odvolacieho konania sa ešte prehĺbila dôvodnosť námietok obvineného ohľadne neodôvodneného nevykonania ním navrhovaného znaleckého dokazovania. Je tomu tak z dôvodu, že napriek tomu, že obvinený v odvolaní opätovne navrhol vykonať totožné znalecké dokazovanie a nad rámec konania pred súdom prvého stupňa predložil aj ďalšie listinné dokumenty (lekársku správu MUDr. R. a posudok Sociálnej poisťovne), jeho takto rozšírený dôkazný návrh zostal opomenutý, pričom nič nenasvedčuje tomu, že by bol zo strany odvolacieho súdu vzatý do úvahy alebo akýmkoľvek spôsobom hodnotený z hľadiska jeho dôležitosti pre skutkový stav trestnej veci. Inými slovami možno konštatovať, že krajský súd vo svojom rozsudku neposkytol žiadne (ani len stručné) stanovisko, a teda mlčal o dôvodoch odmietnutia vykonania navrhovaného dokazovania.

Dovolací súd zdôrazňuje, že v príčinnej súvislosti s nesprávne a nedostatočne odôvodneným postupom súdu prvého stupňa, resp. vôbec neodôvodneným postupom odvolacieho súdu nedošlo k vysporiadaniu sa s návrhom na vykonanie dokazovania, prostredníctvom ktorého sa obvinený pokúšal o potvrdenie ním od počiatku trestného konania formulovanej podstatnej obhajobnej línie, že v čase spáchania skutku nebol zdravotne spôsobilý vykonať skutok uvedený v obžalobe. S prihliadnutím na dôležitosť nastoleného návrhu na vykonanie dokazovania z hľadiska argumentácie obhajoby, konajúcim súdom vznikla tzv. „zrkadlová“ povinnosť pri rozhodnutí o odmietnutí tohto návrhu vyrovnať sa s ním účinným (jasným a preskúmateľným) spôsobom. Konajúce súdy teda minimálne v jednom z rozhodnutí vo veci samej mali presvedčivo uviesť zákonný dôvod odmietnutia dôkazného návrhu za súčasného vysvetlenia naplnenia podmienok aplikácie tohto zákonného dôvodu v intenciách prejednávanej trestnej veci.

Poukazujúc na vyššie uvedené najvyšší súd sumarizuje, že napriek tomu, že obvinený dotknutý návrh na vykonanie znaleckého dokazovania od začiatku súdneho konania formuloval jasne, určito, zrozumiteľne a opakovane (v odvolacom konaní dokonca aj s poukazom na konkrétne listinné dokumenty), nedostal zo strany konajúcich súdov relevantnú a dostačujúcu odpoveď ohľadne zákonných dôvodov odmietnutia jeho vykonania. Ako priamy dôsledok tejto vady došlo podľa dovolacieho súdu k porušeniu práva obvineného na obhajobu zásadným spôsobom v zmysle dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

Po vrátení veci bude potrebné, aby odvolací súd, viazaný právnym názorom dovolacieho súdu (§ 391 ods. 1 Trestného poriadku), opätovne vec skutkovo a právne posúdil a riadne sa zaoberal, resp. vysporiadal s návrhom obvineného na vykonanie znaleckého dokazovania ohľadne jeho zdravotného

stavu. Netreba pritom opomínať, že pre riadne vysporiadanie sa s týmto dôkazným návrhom obvineného je nevyhnutné, aby odvolací súd pri rozhodnutí o vykonaní, resp. nevykonaní navrhovaného dokazovania zohľadnil aj listinné dokumenty predložené obvineným spolu s odvolaním a ich obsah v tejto súvislosti náležite vyhodnotil. Najvyšší súd nepovažoval za potrebné, aby vec bola prikázaná súdu prvého stupňa, keďže zistené pochybenia s prihliadnutím na ich povahu môžu byť napravené aj v odvolacom konaní.

Nad rámec uvedených skutočností najvyšší súd podotýka, že v prípade, ak odvolací súd navrhované dokazovanie nevykoná, bude jeho povinnosťou sa ďalej vysporiadať s riadne formulovanou obhajobnou líniou obvineného ohľadne jeho zdravotného stavu v kontexte namietanej nespôsobilosti spáchať skutok uvedený v obžalobe. Nové rozhodnutie odvolacieho súdu totižto musí byť v súlade s požiadavkami vyplývajúcimi z práva na spravodlivý proces preskúmateľné aj z hľadiska riadneho vysporiadania sa s obvineným konštantne uvádzanej obhajobnej argumentácie. Len takéto rozhodnutie môže zodpovedať požiadavke riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia ako korelátu práva obvineného prednášať návrhy, argumenty a námietky.

K ďalšej námietke obvineného, podľa ktorej mal mať v prípravnom konaní pred súdmi nižších stupňov obhajcu pre absenciu spôsobilosti sa náležite obhajovať, najvyšší súd uvádza nasledovné.

Podľa § 37 ods. 2 Trestného poriadku obvinený musí mať obhajcu aj vtedy, ak to považuje súd a v prípravnom konaní prokurátor alebo policajt za nevyhnutné najmä preto, že majú pochybnosť o spôsobilosti obvineného náležite sa obhajovať.

K citovanému ustanoveniu Trestného poriadku je potrebné ozrejmiť, že jeho aplikáciu neodôvodňujú len samotné tvrdenia obvineného spochybňujúce jeho spôsobilosť samostatne sa obhajovať, pokiaľ obvinený pri procesných úkonoch zmysluplne, adekvátne a príliehavo odpovedá na položené otázky, správa sa primerane situácii, vypovedá a nič nenasvedčuje, že by bol zmätený, nerozumel vzniknutej situácii alebo položeným otázkam (porovnaj 5Tdo/58/2016). Orgány činné v trestnom konaní a súdy nižších stupňov preto podľa dovolacieho súdu nepochybili, ak po bezprostrednom kontakte s obvineným a vyhodnotení jeho stavu počas procesných úkonov nevzhliadli dôvod povinnej obhajoby podľa § 37 ods. 2 Trestného poriadku.

Neuniklo pozornosti dovolacieho súdu, že správnosť záveru orgánov činných v trestnom konaní o nenaplnení dôvodu povinnej obhajoby podľa § 37 ods. 2 Trestného poriadku následne potvrdil znalecký posudok č. 12/2024 vypracovaný znalkyňou z odboru zdravotníctvo a farmácia, odvetvie psychiatria za súčinnosti znalkyne z odboru psychológia. Z jeho záverov totižto vyplynulo, že obvinený je schopný účasti na trestnom konaní, dostatočne chápe zmysel trestného konania a uloženého trestu, dokáže komunikovať k veci, pričom duševná choroba u neho zistená nebola. Znaleckým posudkom bolo tiež potvrdené, že obvinený nemá žiadne poruchy vnímania a myslenia, má zachované ovládacie a rozpoznávacie schopnosti a je schopný samostatne vybavovať úradné a súdne záležitosti. Podľa znaleckého posudku sú rozumové schopnosti obvineného primerané na posúdenie rizika a dôsledkov jeho správania v kontexte prebiehajúceho trestného konania. (č. l. 143 a nasl. vyšetrovacieho spisu). U obvineného boli zistené len poruchy osobnosti, ktoré však podľa najvyššieho súdu dostatočne nespochybňujú jeho schopnosť samostatne sa obhajovať.

S poukazom na uvedené v priebehu trestného konania nevznikol dôvod, aby orgány činné v trestnom konaní aplikovali § 37 ods. 2 Trestného poriadku. Po nahliadnutí do relevantných častí spisového materiálu najvyšší súd poznamenáva, že obvinený sa po zákonom poučení v súlade s jeho právom obhajovať sa osobne alebo za pomoci obhajcu slobodne a informovane rozhodol, že bude vykonávať obhajobu materiálnou formou (č. l. 19 - 21 vyšetrovacieho spisu). Takéto rozhodnutie obvineného nebolo v ďalšom priebehu prípravného, resp. súdneho konania z jeho strany zmenené. Keďže je súčasne zrejmé, že v ďalšom priebehu konania nevznikol ani žiadny dôvod na ex offio modifikáciu tohto jeho rozhodnutia v rámci obligatórnej aplikácie ustanovení o povinnej obhajobe, najvyšší súd dáva za pravdu prokurátorovi, že k porušeniu práva obvineného na obhajobu materiálным výkonom obhajoby nedošlo.

K dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku.

Podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom.

Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku možno úspešne uplatňovať v prípade ak skutočnosť, že rozhodnutie je založené na dôkazoch vykonaných v rozpore so zákonom je zrejmá z obsahu spisu, pričom súčasné porušenie zákona by malo svojou povahou a závažnosťou zodpovedať porušeniu práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 a nasl. Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. V naznačenej súvislosti tomu napokon zodpovedá i samotná povaha dovolania ako mimoriadneho (nie ďalšieho riadneho) opravného prostriedku.

Platí, že dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku môže byť naplnený len vtedy, ak súd vykonal dôkazy nezákonným spôsobom, tzn. že pri ich vykonávaní alebo ich získaní bol porušený zákon. Povedané inými slovami, dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku môže byť naplnený:

- ak je rozhodnutie súdu založené na dôkazoch, ktoré súd vykonal nezákonným spôsobom tzn., že pri ich vykonávaní alebo získaní bol porušený zákon,
- ak je rozhodnutie súdu založené na dôkazoch, ktoré súd na hlavnom pojednávaní nevykonal, ale prihliadal na ne,
- ak je rozhodnutie súdu založené na dôkazoch, ktoré síce boli získané zákonným spôsobom, ale nie sú procesne použiteľné na preukazovanie skutočností dôležitých pre rozhodnutie.

Dovolací súd podotýka, že ak dospeje k záveru o zákonnosti vykonaného dokazovania, nemôže ďalej spochybňovať skutkové zistenia, prehodnocovať vykonané dôkazy, ako ani ich hodnotenie vykonané súdmi nižších stupňov. Ďalej platí, že nesúlady so zákonom musí byť v súvislosti s dôvodom dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku konštatovaný v tom zodpovedajúcej intenzite vo vzťahu k dôkazu, na ktorom je rozhodnutie založené vo výlučnej alebo v rozhodujúcej miere. V prípade namietaných dôkazných prostriedkov musí ísť v rámci takto zúženého priestoru (aplikujúc reštriktívny výklad dotknutého ustanovenia) o chybu, ktorá by vo výlučnej alebo rozhodujúcej miere ovplyvnila samotnú podstatu a význam dôkazných prostriedkov. Takto je zároveň zachovaný princíp, že dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok možno úspešne podať len v prípade výskytu závažných chýb aplikácie hmotného alebo procesného práva.

Zamerajúc sa na námietky dovolateľa spochybňujúce postup orgánov činných v trestnom konaní pri jeho údajnom nezákonnom zadržení, domovej prehliadke a predvedení na políciu, dovolací súd len v krátkosti uvádza, že z obsahu predloženého spisového materiálu nezistil, že by bol obvinený v priebehu prípravného konania zadržaný, predvedený alebo že by sa v mieste jeho bydliska vykonala domová prehliadka. Taktiež nezistil žiadne pochybenia orgánov činných v trestnom konaní ani pri realizácii iných dovolateľom namietaných procesných úkonov vykonaných v prípravnom konaní.

Osobitne k námietke obvineného ohľadne údajného nezákonného získania kľúčového dôkazu - kamerového záznamu spoločnosti C. - Z., s. r. o., najvyšší súd poznamenáva, že vo vzťahu k nej sa v plnej miere stotožňuje s argumentáciou prokurátora a konajúcich súdov. Z obsahu spisového materiálu je zrejmé, že orgány činné v trestnom konaní postupovali pri získaní kľúčového dôkazu v súlade so zákonom, keď predmetný záznam získali na základe riadne odôvodneného príkazu prokurátora po bezchybnej realizácii procesného postupu podľa § 91 ods. 1 písm. e) Trestného poriadku (porovnaj č. I. 157 vyšetrovacieho spisu). Námietka dovolateľa ohľadne nezákonnosti získania kamerového záznamu preto nekorešponduje s realitou.

Napokon najvyšší súd po nahliadnutí do spisového materiálu poukazuje na skutočnosť, že zo spisu nemožno zistiť, že by sa svedkovia alebo poškodený medzi sebou, resp. s orgánmi činnými v trestnom konaní radili alebo dohadovali o tom, ako budú v trestnom konaní vedenom proti obvinenému vypovedať. Pokiaľ obvinený poukazuje na časový odstup výsluchov svedkýň K. C. a P. F., ktorý má preukazovať, že sa tieto svedkyne dohovárali s poškodeným, ako budú vypovedať, takéto tvrdenia sú zo strany obvineného len nepodloženou špekuláciou. S prihliadnutím na uvedené preto namietanú

nezákonnosť vykonaných výsluchov na podklade týchto námietok obvineného najvyšší súd nezistil. Dovolací súd zdôrazňuje, že hypotetickými špekuláciami ohľadne zákonnosti namietaných výsluchov nemožno odôvodniť naplnenie dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku.

S poukazom na vyššie uvedené najvyšší súd konštatuje, že vychádzajúc z uplatnených námietok dovolateľa nemožno považovať dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku za naplnený.

Zistiac však naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku jednou z dovolacích námietok obvineného, najvyšší súd vyhovel dovolaniu obvineného a rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozsudku.

Toto rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.